

Tednik Učiteljski Tovariš.

Glasilo avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva.

Štev. 30.

V Ljubljani, 28. malega srpana 1905.

XLV. leto.

»Učiteljski Tovariš« izhaja vsak petek. Ako je na ta dan praznik, izide list dan pozneje. Vse leto stoji 8 K, pol leta 4 K, četrt leta 2 K. Spise je pošiljati samo na naslov: Uredništvo »Učiteljskega Tovariša« v Ljubljani. Naročnino prejema Frančišek Črnogaj, nadučitelj v Ljubljani (Barje). — Vse pošiljatve naj se pošiljajo franco. — Rokopisov ne vračamo. — Oglasi in poslanice stanejo za stran 30 K, pol strani 16 K, 1/2 strani 10 K, 1/4 strani 8 K, 1/8 strani 4 K; manjši inserati po 20 h petit-vrsta. Večkratno objavljane po dogovoru. Priloge poleg poštnine 6 K.

Vsebina: VII. štajerska deželna učiteljska skupščina. — Naš denarni zavod. — Deželna učiteljska skupščina v Ljubljani. — Novice z Goriškega. — Eklatantno kršenje šolskih zakonov. — Učiteljske konferencije u Voloskom. — Dopisi. — Iz naše organizacije. — Vestnik. — Uradni razpisi učiteljskih služb. — Inserati.

Oklic.

Vsi slovenski gg. delegati iz Sp. Štajerja za VII. dež. učit. skupščino se prosijo, da se snidejo v svrhu razgovora dne 9. avg. t. l. ob 4. uri popoldne v restavraciji »Zum braunen Hirschen« — Dietrichsteinplatz! Ob 6. uri zvečer se že vrši oficijalno predposvetovanje v viteški dvorani deželne hiše.

Delegata:

Armin Gradišnik in Franjo Kocbek
v imenu več drugih.

VII. štajerska deželna učiteljska skupščina.

Sedma štajerska deželna učiteljska skupščina se vrši dne 10. in 11. prihodnjega m. v Gradcu.

Čas se naglo bliža, a pri nas je še vse mirno in tiho. Okrajne skupščine so volile sicer svoje zastopnike, oziroma odposlance za deželno skupščino, in kolikor nam je znano, so volile skoraj samo vrle zavedne tovariše, a drugače ni slišati glasu. Naši izvoljenci imajo torej čisto proste roke, nikakršnega navodila in nikakršnega naročila ne ponesejo s seboj. Tovariši in tovarišice jim popolnoma zaupajo in se nadejajo, da bodo cenjeni naši odposlanci vselej ukrenili tako, kakor bo šoli in nam v korist, narodu našemu pa v čast.

Lansko leto so govorili, da se bo vršila deželna skupščina v dveh skupinah, za slovenske učitelje posebe in za nemške posebe. Veselili smo se tega in že smo računali, kakšne posledice bi imela takšna skupščina za nadaljni razvoj našega narodnega šolstva, a prodajali smo medvedovo kožo, ko še medveda niti videli nismo. Letos smo zvedeli, da bo za vse štajersko učiteljstvo le ena skupščina, in sicer pod predsedstvom »našega« deželnega nadzornika Končnika, a tudi ta up nam je splaval po vodi. Slišijo se namreč glasovi, da bo vodil tudi VII. skupščino znani g. Linhart, t. j. oni gospod, ki je s svojo trdo roko vodil že VI. skupščino ter zabranjeval vsakršno debato in zadušil vsako prostejšo besedo.

Gotovo nam bo tudi letos izkazoval to svojo naklonjenost. Bo li uspel bolje kakor zadnjič, pokaže bodočnost. Sodeč

po milih sapicah, ki pihljajo po naših vrstah, ne bo imel pretežavnega posla, a tolažimo se s pregovorom: Svaka sila do vremena — in s fizikaličnim naukom: Vsaka sila rodi protisilo. Nadejamo se torej, da bodo stali naši možje trdni kakor skala in da se bo vetrič razpihal, če bo treba, v pravcati vihar*).

Mnogo živahnejše kakor mi se pripravljajo nemški tovariši za deželno skupščino. Tako je n. pr. Učiteljsko društvo leobenskega okraja določilo že meseca februarja 46 točk, na katere bi se naj oziralo pri deželni učiteljski skupščini ter jih je potem prijavilo v posebnem pismu vsem učiteljskim društvom, da se o njih posvetujejo.

Naš »Lehrerbund« in pa »Verband der deutschen Lehrer und Lehrerinnen in Steiermark« sta pa izvolila posebni pripravljalni odbor, sestoječ iz šestih članov (od vsake strani po trije), ki je zgoraj omenjene in druge predloge pretresoval. Za svoja posvetovanja si je določil ta odbor naslednje navodilo: 1. Sprejmejo se naj le taki važni nasveti in predlogi, ki imajo aktualno vrednost, 2. pri katerih se je nadejati uspeha in 3. o katerih se je med organiziranim učiteljstvom že razpravljalo in se je doseglo precejšnje soglasje. Odklonili so se pa predlogi, ki bi povzročili le brezpomembno razburjenje ali pa neslogo med učiteljstvom. To so gotovo vse hvale vredna in praktična načela ter lahko rečemo: stvar je bila v dobrih rokah in sedaj imamo lepo izbrane važne predloge v primerni obliki. Da bi pa ti predlogi prišli v resnici tudi pred deželno skupščino in da bi imeli tam dobre zagovornike, se je izvolil po končanih okrajnih skupščinah nov odbor, sestoječ iz samih članov deželne skupščine. Le-ta bo moral poskrbeti predlogom primerne poročevalce, on bo sklepal o sestavi posameznih sekcij in o volitvah v stalni odbor ter bo eventualno tudi priredil dobrodošlico skupščinarjem.

Naši nemški tovariši so s tem svojim ravnanjem jasno izpričali svojo živo stanovsko zavest in svojo parlamentarno izvežbanost, a storili so vse to brez nas. Oni se čutijo gospode in niti ne mislijo, da bi jim mogel kdo izmed slovenskih učiteljev, ki tvorijo vendar tretjino skupščine, kaj koristiti in pomagati. Res je, da bi se ne mogel nihče izmed nas redno udeleževati dotičnih sej, pa enkrat ali dvakrat bi

*) Tako je prav in tako mora biti!

Uredn.

že kdo šel in marsikaj se pa da vendar tudi pismeno urediti. »Zveza« naša, oglasi se in povej tem gospodom, da smo tudi mi tukaj in da se tudi mi zanimamo za skupščino! Poskrbi, da bo tudi kateri tvojih članov poročevalec in zagovornik vsaj enega ali dveh predlogov, da ne bomo mi samo »tihi opazovalci!« To smo dolžni sebi samim, pa tudi narodu svojemu.

Predlogi, ki jih je sprejel spredaj označeni odbor, so pa v okrajšani obliki ti-le:

1. C. kr. deželni šolski svet naj sporazumno z deželnim odborom poskrbi, da bo imela vsaj začetkom šolskega leta 1906/7. vsaka javna deška in deklška ljudska ali meščanska šola svoje vodstvo.

2. C. kr. dež. šolski svet naj poskrbi, da bodo ročna dela poučevali le za to usposobljene učiteljice ročnih del, ne pa tudi literarične učiteljice.

3. VII. dež. učiteljska skupščina skleni: a) število učencev za en razred naj se zniža na štirideset; b) do izvršitve tega sklepa se pa naj poskrbi, da vsaj ne bo čez osemdeset otrok v nobenem razredu.

4. Ponovi se sklep VI. deželne skupščine, da se naj poskrbi za učiteljstvo primerni službeni red, kakršnega je n. pr. izdelal in izročil državnemu zboru odbor društva »Deutsch-österreichischer Lehrerbund.«

5. Ustanovijo se naj vzgojevališča in izboljševalnice za otroke, ki nimajo doma primerne vzgoje, pa tudi zavodi za slaboumne, gluhoneme in slepe otroke.

6. Letni dohodki učiteljstva naj se izenačijo z dohodki državnih uradnikov štirih najnižih vrst. Uredi se naj tudi vprašanje o učiteljskih stanovanjih sedanjim razmeram primerno*).

7. Deželni šolski svet naj odredi, da se bo poučevalo od 1. majnika do 15. septembra samo predpoldne.

8. Deželni šolski svet se naj naprosi, da izvrši sklep, ki ga je storila že V. deželna skupščina: Uvedejo se knjige za šolska naznanila in vanje se vpisuje samo dvakrat v letu.

9. Dež. šolski svet naj predloži visoki vladi načrt vzgojevalnega zakona, ki bi se priredil s sodelovanjem prosto izvoljenih zastopnikov učiteljstva.

10. Naj se poskrbi, da se po možnosti omeji, oziroma zatre otroško delo za zaslužek.

11. Dež. š. svet naj deluje na to, da se izpremenijo nekateri §§ zakonov tako, da bodo občine morale oskrbeti učencem vsa učila.

12. Zakon o nadzorovanju šol naj se izpremeni tako, da bo učiteljstvo imelo v vseh šolskih oblastnjah primerno število z drugimi člani povsem enakopravnih zastopnikov, ki si jih more samo prosto voliti**).

13. Poročila o nadzorovanju šol naj se pošljejo tudi dotičnemu šolskemu vodstvu v pregled.

14. Deželni šolski svet naj izda navodilo za enakomerno in uspešno obravnavanje neopravičenih šolskih zamud. (Pridejo točke, ki se naj pri tem upoštevajo).

15. Učni načrti se naj pregledajo in naj se sestavijo v prvi vrsti minimalni načrti in posebno se naj omeji slovnica na korist jezikovnim vajam.

16. Pri sprejemu gojenk v učiteljska naj se posebno ozira na učiteljske hčere.

17. Članom šolskih oblastnij in učiteljskih skupščin naj se odmerjajo potni stroški po normah, ki veljajo za državne uradnike IX. plačilnega razreda.

*) To točko bi mi postavili na prvo mesto!

Uredn.

**) N. pr. v deželni šolski svet.

Uredn.

18. Dež. š. svet naj izda k učnim načrtom naknadno pojasnilo v tem smislu, da se morajo pismene domače naloge kolikor največ mogoče omejiti.

19. Dež. š. svet naj določi s posebno naredbo, za koliko ur službe naj šteje popravljanje šolskih zvezkov posameznemu učitelju.

20. Deželni š. svet se naprosi, da izvrši pri VI. skupščini izvršene sklepe, ki so v dotičnem zapisniku pod št. 1., 7. in 20.

21. Predlagajo izpremembe nekaterih točk novega disciplinarnega zakona z dne 26. avgusta 1904.

V dveh resolucijah pa se zahteva:

a) da se naj zviša znanstvena naobrazba učiteljstva in b) da naj država znatno prispeva k vzdrževanju ljudskih in meščanskih šol.

To so torej do sedaj znani predlogi za deželno skupščino*). Mnogo jih je in tehni so, a najbrž se jih stavi še več. Tako n. pr. zanesljivo pričakujemo, da se bodo delegatje iz ptujskega in ljutomerskega okrajnega glavarstva osokolili in zahtevali, da se naj za ta okoliš imenuje okrajni šolski nadzornik, ki se bo znal vsaj dostojno vestiv šoli in pri učiteljskih skupščinah. Če podado tam verno sliko sedanjih svojih razmer, jih bo gotovo cela skupščina odločno podpirala ter jim zagotovila uspeh**).

Ako zvemo še pravočasno za druge tozadevne važne stvari, bomo poročali tudi o teh. Končno pa še omenjamo, da bi bilo menda umestno, ko bi se slovenski skupščinarji po možnosti skupaj vozili v Gradec ter se spotoma pogovorili o svoji taktiki. Želimo, da bi nam ta skupščina ne rodila samo obširnega zapisnika, temveč tudi mnogo užitnega sadu!

Naš denarni zavod.

Geslo: Kar plodono naložim,
v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta v Ljubljani,

registrovana zadruga z omejenim jamstvom.

Promet do konca ročnika 1905 K 87.273-26.

Naznanilo. Kdor želi od zadruge kakih informacij, naj za odgovor priloži 20 h v poštinih znamkah. Na prošnje brez vpošiljatve navedenih znamk se ne odgovarja.

Deželna učiteljska skupščina v Ljubljani.

I.

Zadnja dež. učit. skupščina je bila v letu 1891. Od tedaj do letos je minilo ravno 14 let. Koliko je bilo v tem času izprememb pri šolstvu in učiteljstvu, to vedo tisti, ki so ves ta čas zasledovali razvoj šolstva in učiteljstva. Letos tedaj se bodo sešli naši zastopniki v deželni skupščini meseca septembra. V kakšen namen se skliče dež. učit. skupščina, pove § 12. min. ukaza z dne 8. maja 1872: Dežel. konferenciji je naloga, mnenja izrekat o vprašanjih, katera ji podaje dež. šol. oblastvo, posvetovati se o pripomočkih v

*) Kdor se hoče o teh predlogih natančneje poučiti, naj pregleda letošno 13. šte. lista »Steirische Schul- und Lehrerzeitung«.

Uredn.

**) To v premislek kranjskim skupščinarjem!

Uredn.